

Üniversiteye Yeni Başlayan Arkadaşım,

Üniversiteye hoş geldin! Bugün üniversitenin ilk günü, heyecanlısın, artık liseden kurtulduğunu ve büyüdüğünü düşünüyorsun. Son 17 yıldır Türkiye ve başka birkaç ülkede birkaç tane üniversitede okumuş veya çalışmış olan bir abiniz olarak geleceğini şekillendirecek bu eğitim hayatında, plan yapmana yardımcı olmak için birkaç tavsiye vereceğim.

Arkadaşım; öncelikle üniversite kesinlikle lise gibi değildir, yani lisede cool birisi olabilirsin, ama bu üniversitede de böyle olacağın anlamına gelmez, ya da tam tersi lisede içine kapanıksan üniversitede tam tersi aktif birisi olabilirsin. Ben lisede içine kapanık birisiyken, üniversitede birinci yılımda astronomi topluluğu başkanı olmuştum, çünkü astronomiyi çok seviyordum ve bir şeyler yapmak istiyordum. Üniversite hayatı çok farklı bir kültürdür, onun için yeni bir hayata başladığını ve artık yepyeni bir hayatı kendinin neredeyse sıfırdan oluşturduğunu unutma.

Arkadaşım; lisede öğretmenlerin vardı, senin öğrenmen için elinden geleni yaparlar, sen bir şeyler öğrenince de mutluluklarını gözlerinden okurdun. Üniversitede bir şeyler öğrenmek istiyorsan buna artık sadece sen karar vereceksin. İster sınıfa gider, dersi dinlersin, ister yolun karşısındaki cafeye gider okeye dördüncü olursun. **Üniversitedeki hocaların o dersi vermeye yükümlü ama o dersi senin aklına sokmakla yükümlü değil.** O nedenle efsane ders anlatan hocaların yanında dersine hiç girmek istemeyeceğin hocalar da olacak. Neticede ikisi de aynı maaşı alıyor ve senin bu konuda yapabileceğin hiçbir şey yok. Öğrenmek artık tamamen senin inisiyatifinde...

Arkadaşım; derse girmek ile dersi gerçekten dinlemek arasında büyük fark var. Derse giriyorsan gerçekten dersi öğrenmek için dinlemeni tavsiye ederim, malum vakit kıymetli. Çünkü zaten sınavdan birkaç gün önce yolun karşısındaki fotokopiciden, geçen seneki çıkmış soruları alıp dersi geçeceğini düşünüyorsun ama sana bir sır vereyim mi, o dersi geçip sınavdan sonra hiçbir şey hatırlamadığın ders var ya, yarın iş mülakatında karşına çıkabilir. Hatta iş hayatında bu dersin etkilerini kullanacaksın, kim bilir...

Arkadaşım; o yolun karşısındaki fotokopiciden cevaplarını bulacağın ödev soruları da var ya, onu aslında senin o konuyu tam olarak kavraman için verilmiş bir nimet olarak düşün. Hollanda'da yüksek lisansa başladığımda verilen ödevlere günler harcardım, yine de bitiremezdim, ama o gün ne yaptığım şu anda yıllar sonra bile hala aklımda, çünkü kendimden bir şeyler vererek uğraşmıştım. Keşke Türkiye'deki üniversitemde hocalarım da bana çok ödevler verseymiş diyorum. Ödevlerinizi geçiştirmeyin ve en iyisini yapmaya çalışın. Emin olun ki yıllar sonra bile yaptığımızı unutmayacaksınız.

Arkadaşım; üniversite iş ve işçi bulma kurumu değildir. Üniversiteye gelecekte iyi ve rahat bir hayat yaşamak üzere bana iş sağlasın diye gidiyor olabilirsin ama üniversitenin temel misyonu bu değildir. Göreceksin ki hocaların sana meslek danışmanlığı yapmak zorunda değil. Lisede her konudan bir dal alırdın, ama üniversitede artık genel bir konuda uzmanlaşacak derecede eğitim göreceksin. Yani bir şeyler öğreneceksin, kendini geliştireceksin ve yarın iş hayatında bunu tatbik edeceksin. Siz patron olsanız üniversite hayatı kendisine bir şey katmamış, kendini hiç geliştirmemiş, hiçbir şey öğrenmeden mezun olmuş birisini işe alır mısınız? Samimi olun!

Arkadaşım; üniversitemin adı çok meşhur, mezun olmadan bile şirketler okulumuza gelip bizi işe almak için sıraya giriyorlarmış gibi efsanelere pek itibar etme. Her şey neticede sana bağlı. Sen kendini göstermedikçe kimse sana gelip lütfen n'olur bizim şirketimizde çalış demez. Öte

yandan Türkiye, üniversite mezunu sayısı bakımından hiç de azımsanamayacak bir ülke haline geldi. Üniversite mezununa gerek olmayan yerde bile üniversite mezunu insan aranıyor ilanı var, çünkü her yerde işsiz mezun var. Sen mezun olunca senin diğer üniversite mezunlarından farkın olacak mı?

Arkadaşım; üniversite bitince kapağı yurtdışına atmak istiyorsun ya, işte aslında birçok şey üniversitede neler yaptığına bağlı. Bugüne kadar benimle iletişime geçen onlarca öğrenci oldu. Üniversitede bölüm birincisi olabilirsiniz ama bu tek başına bana hiçbir şey ifade etmiyor. Öncelikle İngilizcen nasıl? Cem Yılmaz'ın dediği gibi herkeste olan orta dereceli bir İngilizcen mi var? Yoksa okul bitince bir kursa gider öğrenirim diye mi düşünüyorsun? Ya da ilk 2 senede bu işi halledeyim diye mi? Peki herhangi bir öğrenci kulübüne üye oldun mu ya da başkanlık yaptın mı, ya da aktiviteler organize ettin mi, ya da yurtdışında bir yaz okuluna katıldın mı? Bunlar çok çok daha önemli. Dünyadaki binlerce bölüm birincileri, ikincileri, üçüncüleri Avrupa'daki, Amerika'daki senin başvurduğun aynı üniversiteye başvuruyor. Peki senin onlardan farkın ne olacak? Sadece derslere girip, çok iyi notlar alıp bölüm birincisi mi oldun, yoksa gerçekten bu işi çok seviyorsun ve bu alanda aktiviteler düzenleyip, katılımlar yapıp kendini geliştirdin mi? Karşıma iki özgeçmiş gelse, birisi okul birincisi ama hiçbir aktivitesi yok, diğeri ortalaması fena değil ama birçok aktivite düzenlemiş, ya da aktivitelere katkı yapmış. Ben elbette direk ikincisini tercih ederim!

Arkadaşım; herkes Erasmus diye bir şey tutturmuş gidiyor, hatta sen de üniversiteni Erasmus'u var diye seçtin. Sana bir şey söyleyeyim mi, evet Erasmus denen bir şey var ama senin sınıfından sadece birkaç kişi gidecek. Sen gitmek istiyorsan ilk iki senede İngilizce'yi iyi seviyeye getirmiş olmanın yanında notların da gayet iyi olmalı. Kazanırsan üçüncü ya da dördüncü yılında Avrupa Birliği'nin sana vereceği süründürüp ama öldürmeyen bir maaşla 6 ay ya da bir sene Avrupa'nın bir ülkesinde eğitimine devam edebilirsin. Bunun sana kazandıracakları paha biçilmez. Eğer bu şansın yoksa bazı üniversitelerde staj zorunluluğu var, bazılarında yok. Zorunlu değilsin diye kendini geliştirmek adına yaz tatilinde bir şeyler yapmak istemeyeceğin anlamına gelmez. Yurtiçinde ya da yurtdışında staj yapmak için yerler arayabilirsiniz.

Arkadaşım; sosyalleşmek demek bir insan ile bir kez karşılaşp, Facebook'una ekleyip, bir daha görüşmemek değildir. Bazı sağlam dostlukların temeli üniversitede atılıyor. Tabii bunun yanında belki evleneceğin kişi bile o sınıfta olabiliyor (bir istatistik var mı bilmiyorum ama her sınıftan en az bir evlilik çıkıyordur belki de). O nedenle yüz yüze konuşarak yapacağımız sosyalleşmek her zaman Facebook'ta sosyalleşmekten daha iyidir.

Arkadaşım; Amerika'da networking denen bizde çevre denen bir olgu var. Üniversite sırasındayken sınıfa girip hiç kimseyle konuşmadan dersten çıkan biri olmak yerine çevre yapmaya çalışın, insanlarla tanışın, konuşun. Bütün hocalarınızla tanışmaya çalışın, kimilerinde sizin gelişiminize katkıda bulunacak ne cevherler var göreceksiniz. Diğer insanların sizi hatırlaması için en kolay yöntem, insanlara yardımcı olun, onların problemlerini çözün. Bugün öğrenci de olsa yarın herkes profesyonel hayatta karşınıza çıkacak. Şimdiden bir LinkedIn hesabı açın, profesyonel çevrenizi buraya eklemeye başlayın. Yarın kimin nerede karşımıza çıkacağını tahmin bile edemezsiniz.

Arkadaşım; üniversiteye başladığında sana boş bir çanta verildiğini düşün ve bu çantanın üniversite bittiğinde kapanacağını düşün. Ve yarın bir iş başvurusu yaparken ya da eğitime master ile devam etmek istiyorsan başvuruyu bu çantayla yapacaksın (tabii biz buna çanta değil, özgeçmiş diyoruz). Peki 4 yıl boyunca içine neler koyacaksın? İlk tavsiyem, güvenli bölge

(comfort zone) denen sadece kendi bildiğiniz bölgeden çıkın, kendinizi ve çevrenizi keşfedin, ekstra bir şeyler öğrenmeye, yapmaya çalışın. MeetUp.com gibi sitelerden kendi şehrinizde ilgi alanlarınıza yönelik gruplar bulun, eğer yoksa siz kurun. Baştan söylediğimi yineliyorum, üniversitede öğrenmek ve kendini geliştirmek tamamen sizin sorumluluğunuz. Baştan iyi plan yaparsanız, iyi bir hedef ile hayallerinizdeki neticeye mutlaka ulaşabilirsiniz.

Bu yazıyı her sene yeniden okumanı tavsiye ederim ve gerçekten geçen sene neler yaptığını ve gelecekte neler yapabileceğini yeniden planlaman için kendine bir hedef çizimde belki de yardımcı olacaktır.

Dr. Umut Yıldız (NASA/JPL-Caltech)